

Konsekvensbeskrivning med fokus på barn

– en utredning av detaljplan Mycklinge 5:1

Innehåll

1.	Bakgrund	2
1.1	Barnperspektiv	2
1.2	Planförslag	3
1.3	Nuläget	4
2.	Dialog	5
3.	Konsekvenser	7
3.1	Alstring av ny trafik	7
3.2	Ny förskola	7
3.3	Konsekvenser för barnen	8
4.	Rekommendationer	9

1. Bakgrund

2019 beslutade Västerås stad att ta fram en detaljplan för ett nytt bostadsområde i Mycklinge. Detaljplanområdet ligger cirka 10 kilometers från Västerås centrum i anslutning till väg 692, se planområdet markerat i Figur 1-1. Planförslaget för området omfattar bostäder, friliggande småhus och radhus, samt en ny förskola. I planförslaget rekommenderas att bebyggelsen ska anpassas till befintligt småhusområde, Abergas By, som kan beskrivas som glest och småskaligt med landsbygdskaraktär.

Figur 1-1 Kartan visar planområdet markerat med nr 1, i förhållandet till Västerås tätort.

I området bor idag många småbarnsfamiljer och i den nya bebyggelsen förväntas att ännu fler barnfamiljer kommer att flytta in. Med många barn som bor i området och med ett förslag på ny förskola är det viktigt att beskriva vad det får för konsekvenser för barnen.

Utredningen har genomförts av Kristen Koehler och Petra Ahlström, med expertstöd från Sara Malm, alla på Trivector Traffic AB. Beställare av uppdraget är Gunnar Larsson via Anna Söderberg på Malacon.

Syftet med denna utredning är att beskriva konsekvenserna för barn, av den nya bebyggelsen och att ge rekommendationer för att skapa en miljö som är säker och trygg för barns utveckling.

1.1 Barnperspektiv

Enligt Barnkonventionen som blev lag 2020 ska alla beslut som rör barn analyseras ur barnets bästa. Barnkonventionens 54 artiklar stödjer barns makt i

beslutsprocessen.¹ Fyra av dessa är mer grundläggande principer som tydliggör att barn ska vara med i planprocessen för utformning av stadsmiljöer:

- ▶ Alla barn har samma rättigheter och lika värde (artikel 2)
- ▶ Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut (artikel 3)
- ▶ Alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- ▶ Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad (artikel 12)

Barnens perspektiv genom dialog med inblandade aktörer är att rekommendera i stora projekt där barn kan påverkas. På grund av begränsningar i samband med små projekt, är istället barnperspektivet beaktad i detta projekt. Barnperspektivet, det vill säga vuxnas perspektiv på barn och deras villkor, speciellt i form av inspel från barnens sociala nätverk och experter inom barns utveckling kan vara givande att ha med för att skapa en bild för barnets bästa inom projektet. Barnperspektivet har i detta projekt beaktats i form av föräldrars och grannars yttranden samt med experter inom området barn i trafik på Trivector.

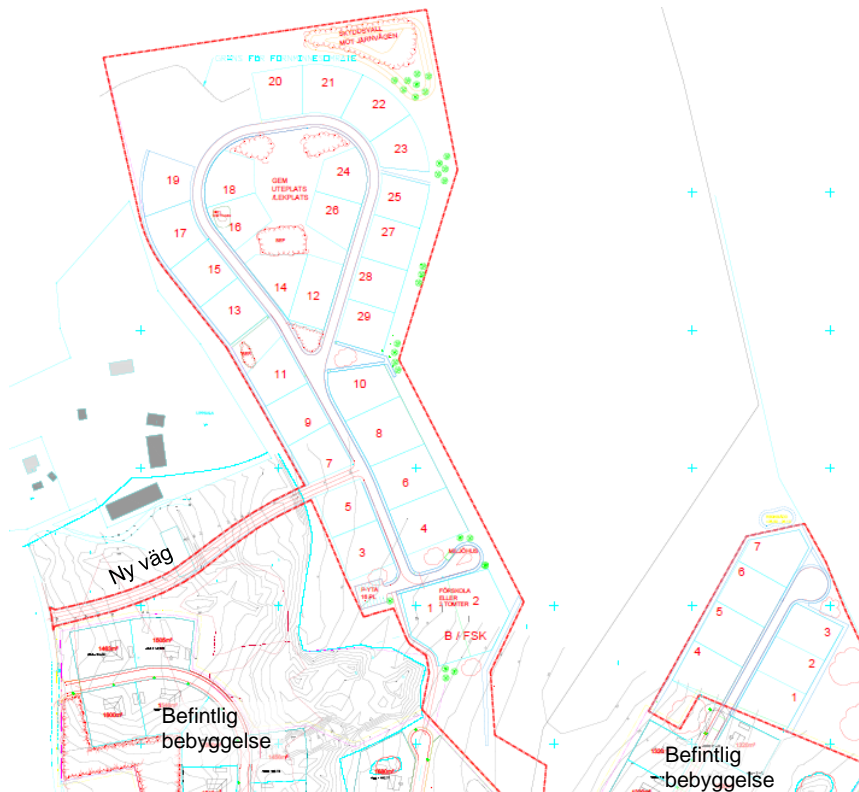
1.2 Planförslag

I förslaget till den nya bebyggelsen Aberga By ingår två nya bostadsområden: ett med 27 nya tomter och ett med 7 nya tomter. Alla nya tomter planeras för småhus med parkering för 2 bilar per tomt. En option för en ny förskola med plats för max 50 barn föreslås att ligga i anslutning till det större området och i anslutning till befintlig fotbollsplan och lekplats.²

I originalplanförslaget skulle trafiken till det större nya bostadsområdet och förskolan kopplas till den befintliga Aberga byväg via en kort ny vägsträcka. Planförslaget har uppdaterats där en helt ny infartsväg till det större bostadsområdet föreslås. I det nya förslaget ansluter den nya vägen till väg 706. Det mindre nya bostadsområdet i söder kommer ansluta till den befintliga Aberg byväg, se uppdaterat planförslag i Figur 1-2.

¹ Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. (2009). Stockholm: UNICEF Sverige

² Planbeskrivning Detaljplan för del av Mycklinge 5:1, Aberga byar, Tortuna, Västerås Dp 1919 (2020). Västerås stad.

Figur 1-2 Uppdaterat planförslag för anslutningar till nya bostadsområden.

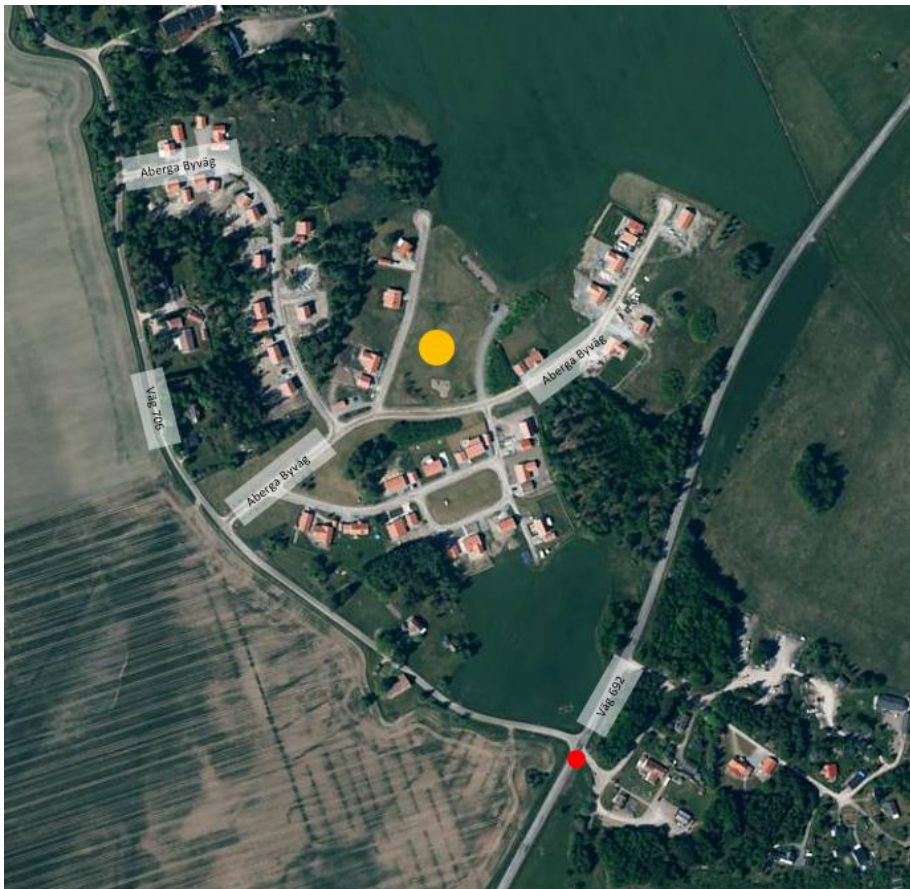
1.3 Nuläget

Området består idag av småhus och omgivande gårdsmiljöer. Små ytor med skogsmark finns i delar av området och ger grönska och närhet till naturen. I centrala delen av området finns en fotbollsplan och en lekplats som används som en mötesplats för invånarna.

Huvudvägen genom området är Abergas byväg som ansluter i två korsningar till väg 706 i väster som i sin tur ansluter till väg 692 i söder. Vägarna inom området är cirka 5,5 meter breda med grusytor på sidorna för fotgängare.

Längs väg 692 går förortsbusslinje 24 med hållplats i korsningen med väg 702, vid Stolpbo som är cirka 10 minuters gångavstånd från det befintliga bostadsområdet. Buss för skolskjuts går från en hållplats väster om området, men bara för barn som går på Tortunaskolan som ligger nor om området. Barn som åker in till skola i Västerås får inte skolskjuts från det studerade området.

Den befintliga förskolan som ev kommer att flyttas till det nya området, är idag placerad cirka 3 kilometer från bostadsområdet men utan bra gång- och cyklingsskopplingar så troligtvis skjutsas många barn med bil i dagsläget.

Figur 1-3 Flygfoto över det befintliga bostadsområdet Aberga By. Närmaste busshållplats markeras i rött och fotbollsplan och lekpark markeras i gult.

2. Dialog

Ett samråd med invånare från det befintliga småhusområdet ägde rum under sommaren 2020 och därefter har yttranden skickas in från boende. Yttrandena visar invånarnas perspektiv på det nyplanerade området och deras oro med olika delar av planförslaget. Yttrandena har skickats in före uppdateringen av planförslaget då anslutningsväg till det större bostadsområdet leddes genom Aberga byväg. Uppdateringen innebär att det nya större bostadsområdet får en helt ny väg in till området.

Cirka 10 invånare har skickat in yttranden och många har perspektivet som föräldrar som vill säkerställa en bra miljö för sina och andras barn i området. Genom att ta hänsyn till inskickade yttranden har barnperspektivet genom barnens vuxna nätverk av föräldrar och grannar beaktats.

- Det flesta yttranden handlade oro för ökad trafik på vägarna i området. Dessa utgår från ett tidigare förslag för trafik där all trafik till den norra delen av utbyggnation skulle gå via Aberga byväg. *”Det finns många barn på vår nuvarande gata som kommer att drabbas av den här kommande trafiken.”*
- Oro om ökande trafik omfattar även byggtrafiken under byggskedet som de flesta vill ska ledas via andra vägar lik som tung trafik kopplad till leveranser och servicebilar i framtiden.
- Det finns en stark oro för att förslaget på en ny förskolan också skulle öka trafikmängd i området. Att många barn ska skjutas med bil samt att nyttrafik och trafik från anställda på förskolan skulle skapa en otrygg miljö för barnen. *”Massa bilar som kommer åka för att hämta och lämna barn. Det kommer vara mycket mer osäkert för våra barn att vara ute och leka samt ta sig till och från kompisarna.”*
- Man anser att befintliga vägar i området inte är tillräckligt trafiksäkert utformade idag för fotgängares och cyklisters trygghet. Körbanan är smal och trottoarerna är utformade som grusytor på sidan av körbanan som förare ofta använder vid möte.
- Den norra entrén till Aberga byväg anses vara i dåligt skick. Vägen är inte asfalterad och lutar mycket enligt de boende och därför går trafiken ofta via den södra entrén av Aberga byväg, nära den centrala delen av området där det finns en fotboll plan och lekplats för barn. *”De stora grönytorna (inklusive lekparken och fotbollsplan) har tack vare sin centrala placering i Aberga blivit en naturlig samlingspunkt för både barn och vuxna där det är ständigt liv och rörelse, sommar som vinter.”* De boende anser att den norra entrén borde göras om för att vara tillgängligt för tung trafik för att fördela trafiken på två entréer istället av en.
- Invånare verkar oroade över områdets karaktär och att nybyggnationen kommer att leda till att landsbygdskaraktären inte kommer att bibehållas med en ökande trafik.

3. Konsekvenser

3.1 Alstring av ny trafik

Enligt Västerås stads Trafikplan gör Västeråsarna cirka 2,9 resor per person och dag.³ Med antagandet av 2 vuxna per hushåll och att 95 % av resorna görs med bil blir det 5,5 bilresor per hushåll per dag.⁴ Med en standard-samåkningsfaktor på 1,2 personer per bil kan man uppskatta att det blir närmare 4,6 resor per hushåll och dag.

I det större nya bostadsområdet förväntas 124 bilresor och i det mindre bostadsområdet förväntas 32 bilresor alstras per dag. Med nyttotrafik som står för cirka 15% av trafiken kommer det större bostadsområdet alstra cirka 143 fordon per dygn och för det mindre bostadsområdet kommer det att alstras cirka 37 fordon per dygn.⁵

Om man antar att ca 15 % av trafikeringen sker under maxtimmen, blir det då cirka 21 fordon i det större området respektive cirka 6 fordon i det mindre området.

3.2 Ny förskola

Eventuellt kommer en ny förskola att byggas på området. Det är den befintliga förskolan som idag ligger 3 kilometers söder om området – som eventuellt kommer att flyttas till det nyplanerade området. Den nya placeringen av förskolan föreslås att ligga direkt söder om det nya större bostadsområdet. På grund av att många barn som kommer att gå på den nya förskolan redan bor i området, kan man under de första åren förvänta sig att och att cirka hälften av resorna till förskolan görs till fots eller med cykel och att 50% av resorna till förskolan kommer att göras med bil.⁶ Detta kommer dock att förändra över tiden som barn blir äldre och förskolan då mer kommer att betjäna familjer utanför Abergia Byar.

Om förskolan har en maxkapacitet på 50 barn och om 50% av barnen skjutsas med bil på för- och eftermiddag kommer det att alstras 50 bilar per dygn. Enligt statistik från Skolverket om anställda på förskolor i Västerås kommun är det 1 anställd per 5 barn.⁷ Med 50 barn skulle det bli 10 personer som är anställda på förskolan. Med antagandet att 95% av resorna görs med bil kommer förskolans personal att generera

³ Trafikplan 2026 (2014). Västerås stad.

⁴ Västerås Trafikplan anger att mellan 6–8% av resor görs som bussresor. Eftersom områdets koppling med kollektivtrafik är begränsat till en busslinje med mindre än en timmes trafik uppskattar vi att bussresor är aningen färre än medel för Västerås kommun som stort.

⁵ Antagandet för samåkningsfaktor och procent nyttotrafik är baserade på Trafikverkets alstringsverktyg som är tillgängliga på: <https://trafikalstring.ea.trafikverket.se/trafikalstring/>

⁶ Trafikplan 2026 (2014). Västerås stad.

⁷ Uttag av statistik om förskola, skola och vuxenutbildning på Skolverket - Personaltäthet, antal barn per heltidstjänst (2019). Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>

19 resor per dag. Totalt förväntas förskolan alstra 69 bilresor per dygn plus 5 % som är nyttotrafik som gods- och avfallstransporter vilket gör att det totalt blir cirka 72 fordon per dag.

Den totala trafiken som kommer att alstras i det nyplanerade området och gå via den nya vägen i anslutning till större bostadsområdet och förskolan förvänts vara cirka 210 fordon per dygn.

3.3 Konsekvenser för barnen

Trafiksäkerhet

Den nya vägen förväntas trafikeras med 215 bilar per dygn och det utgör ingen omedelbar risk för barn under förutsättning att gatumiljön är utformad för låg hastighet och med säkra trottoarer. Trafikmiljön runt förskolan måste också säkerställas så att barn har säkra vägar till och från entrén på skolan. En utformning av trafikmiljön där backande rörelser kan undvikas och lik som trängsel av bilar vid entrén, minskar riskerna för barn som går och cyklar till förskola.

Trafiken under byggtiden kan utgöra en risk för barnen inom området om den inte kan ledas in på ett säkert sätt. För att säkerhetsställa trafiksäkerheten för barnen bör byggtrafiken gå på nya eller andra vägar som inte trafikeras av vanlig trafik.

Rörelsefrihet

Barns rörelsefrihet innebär att barn kan röra sig genom området på egen hand. Dialogen av inskickade yttranden visar att det är många barn som leker och rör sig på gatorna inom området idag. Det finns en risk att den nya vägen och den ökade trafiken kan dämpa eller förhindrar barns möjligheter att röra sig genom området. Med säkra trottoarer samt gång- och cykelvägar som är separerade från biltrafik och som kopplar samman de olika delarna av det befintliga och de nya områdena skulle hela området bli mer sammanhängande för barns rörelse.

En risk för barns rörelsefrihet är att området redan idag är omgärdat av större barriär så som järnvägen i norr, väg 706 i väster och väg 692 öster om området. Dessa barriärer gör att barn är begränsade till ett område, format som en triangel, se Figur 3-1. Idag finns det inga målpunkter direkt utanför denna triangel som barn skulle behöva ta sig till på egen hand men om utveckling fortsätter behöver förbindelser som övergångsställen samt broar eller tunnlar utredas.

Figur 3-1 Skiss över området som visar triangeln av stora barriärer.

Miljö och hälsa

Barnens rätt till liv och utveckling innebär att de har tillgång till miljöer för fysisk och mental utveckling samt spontana lek. De nyplanerade bostäderna och förskolan kommer inte att bidra till att miljöerna för barn försämras i det stora hela. En del av grönområdet i form av skog och åkermark tas bort för nya vägar och tomter men genom att dagens centrala mötesplats vid fotbollplanen och lekplats bibehålls, den nya förskolan har en uteplats samt att det planeras en gemensam uteplats i den norra delen av det nyplanerade området - så kommer det att finnas målpunkter för barn att träffas och leka på utomhus även i framtiden. Planförslaget rekommenderar att behålla en öppen yta för barns spontana lek och aktiviteter. Planförslaget med en option för en förskola innebär tillräckligt med utomhusyta för barn enligt Boverkets rekommendation, 40 m² friyta per barn och minst 3000 m² förskolegård.⁸

Utvecklingen enligt planbeskrivningen kommer inte att innebära en försämring av luft- och ljudkvalitet kopplat till ökad biltrafik. En risk för bullerstörningar kopplat till järnvägen för boende som kommer att bo närmast järnvägen i framtiden finns och enligt planbeskrivningen rekommenderas en bullerskyddsvall för att ge visst skydd mot järnvägsljud.⁹

4. Rekommendationer

Utifrån analys av nuläget och konsekvenserna rekommenderas att följande åtgärder görs för att säkerställa en säker och trygg miljö för barn kopplat till den nya utvecklingen i Abergå By:

- Byggtrafiken bör under byggtiden ledas på andra vägar eller delar av Abergå Byväg som är mindre trafikerade för att undvika att barnen konfronteras med tung trafik.

Det finns en plan för byggtrafiken om att den kommer att ledas runt planområdet.¹⁰

- Nya vägar bör vara utformade för låga hastigheter med smal körbanebredd cirka 5,5 meter och inte med för raka sträckor för att undvika för höga hastigheter.

⁸ Gör plats för barn och unga! (2015). Boverket.

⁹ Planbeskrivning Detaljplan för del av Mycklinge 5:1, Abergå byar, Tortuna, Västerås Dp 1919 (2020). Västerås stad.

¹⁰ Information från Anna Söderberg, Malacon.

- Trottoarer inom området bör vara upphöjda, eller i alla fall särskilt och tydligt markerade, för att vara separerade från körbanan.
- Gång- och cykelvägar bör koppla samman olika delar av området, bland annat för att man enkelt ska kunna ta sig till och från förskolan till fots eller med cykel.
- Trafikmiljön runt förskolan bör vara utformad så att trängsel vid entrén kan undvikas.
- Ytan för lämning och hämtning av barn eller korttidsparkering bör inte ligga för nära förskolan för att uppmuntra gång och cykling till förskolan samt för att minska trängsel av bilar vid hämtning och lämning.
- Om möjligt bör vägen till förskolan inte gå genom den södra delen av det stora nya bostadsområdet. Detta för att minska trafiken direkt utanför de nyplanerade husen (nr 3 - 6, men även nr 7 - 8) – och på så vis öka trafiksäkerheten här för de boende. Man skulle kanske kunna låta trafiken till och från förskolan gå på en ny liten väg väster om de nya husen nr 3 och 5.
- Förskolan bör ha tillräckligt stor utomhusyta på förskolans gård. Befintliga ytor där barn samlas och leker ska bevaras och nya ytor för utomhusaktiviteter bör byggas i koppling till det nya bostadsområdet.
- Skydd mot buller från järnvägen rekommenderas för att undvika störningar för barn som bor i närheten av järnvägen.

